No. 1293 Zaterdag 10 October 1908. 25ste Jaargang.

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1— 7 regels f0,50, voor elken regel meer 7½ cts.

BUREAUX VAN DIT BLAD

REDACTIE: Waterkant, Otrabanda, No. 223

ADMINISTRATIE: Plein Concordia, No. 129, Pietermaai

Es Courant aki ta sali toer dia Sabra.
Su prijs di abonnement ta fl. 2,— pa tres luna, pagá padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire, Aruba, St. Martin (P. H.), St. Eustatius i Saba fl. 10,— pa anja.
Un numero sol fl. 0,15.
Anuncio di 1 te 7 regel f0,50, cada regel mas 7½ cts.

Curaçao, 9 October.

BIJ CASTRO'S DOOD.

Wie had zoo iets durven verwachten! Het conflict met Venezuela werd bijna algemeen beschouwd als een persoonlijk geschil met CASTRO. En nu op eens zal het geschil beslecht moeten worden zonder Castro.

Men is thans wel verplicht de Venezolaansche quaestie onder een geheel nieuw licht te bezien.

Altijd hadden wij gemeend, zoodra Nederland krachtig tegen Castro zal optreden, schudt de bevolking van Venezuela het slavenjuk van den „Bevrijder" af, en zal met vreugde een nieuwe Regeering begroeten. Venezuela, uit dankbaarheid grootmoedig gestemd, zal de geschillen met Nederland zoo spoedig mogelijk bijleggen en zich geneigd toonen om gunstige voorwaarden voor een vreedzaam en eendrachtig samenwerken bij de behartiging van gemeenschappelijke handelsbelangen te laten bedingen.

Maar thans staan de zaken geheel anders.

Het is hoogst waarschijnlijk, dat wij in de toekomst niet meer met Castro te maken zullen hebben.

Een ieder weet hier op Curaçao, dat Castro hoogst ernstig ziek is. Wij, voor ons, hebben dit bericht van zeer zeker geloofwaardige en vertrouwbare personen. Het geldt ditmaal niet een gerucht, zooals reeds dikwijls kwam opduiken, als Castro in moeilijkheden zat. Ditmaal is het een zeker en een vaststaand feit. Men verzekerde ons zelfs, dat BARON VON SECKENDORFF ambtshalve den Gouverneur der Kolonie van deze ziekte in kennis stelde.

In Venezuela zelf ziet men den toestand hoogst ernstig in en meent, dat de President er ditmaal niet boven op zal komen.

Wij mogen ons derhalve wel eens ernstig afvragen, wat er geschieden zal *bij Castro's dood.*

Krachtens de Venezolaansche Constitutie treedt dan onmiddellijk de Vice-president JUAN VICENTE GOMEZ op om de Regeering tijdelijk waar te nemen en maakt de nog ontbrekende 3 jaar van Castro's presidentschap vol. VICENTE GOMEZ werd door het Congres wettig verkozen tot Vice-president, om bij ontstentenis van den President dezen te vervangen.

Of dit alles zoo kalm en wettelijk zijn gang zal gaan, staat nog te bezien.

De Vice-president JUAN VICENTE GOMEZ kan echter onmiddellijk als waarnemend President optreden. Hij is door de Constitutie als zoodanig aangewezen en heeft alleen de verklaring af te leggen, dat hij het Presidentschap aanvaardt.

Iedere revolutie, welke de ontevredenen met dit besluit in het leven zouden roepen, heeft tijd noodig om de zaken voor te bereiden en te regelen.

De Vice-president is dus de eventueele revolutionaire would-be candidaten, vooral die in het Buitenland, altijd voor, en zal ook in het ergste geval, minstens eenigen tijd aan het hoofd der regeering staan.

Nu moet Nederland van dit interregnum gebruik maken om onmiddellijk revisie van het vonnis aan te vragen.

Wij veronderstellen hierbij, dat de Regeering reeds de afwijzende beschikking van Castro op Nederlands tweede Nota ontvangen zal hebben.

Zoo spoedig mogelijk moet Nederland te weten komen, hoe de nieuwe waarnemende President ons gezind is.

Deze zal bij de aanvaarding van het Presidentschap niet gaarne bij de vermoedelijke onrust binnenslands nog daarenboven een vijand buitenslands grieven, maar zich tegen iederen prijs hulp en steun ter verdediging van zijn wettig en eerlijk ingenomen zetel willen verzekeren.

De Hollandsche oorlogsschepen zijn dan voor de kust van Venezuela goud waard.

Een gunstige gelegenheid wederom voor ons om billijke voorwaarden ter beslechting van het geschil te bedingen.

Wij hebben niet meer te maken met CASTRO, maar met het wettig verkozen Opperhoofd van de Vereenigde Staten van Venezuela. Wij trekken geen partij voor dezen of genen candidaat, maar regelen eenvoudig onze zaken na het verloopen van den vooruit reeds vastgestelden termijn, 1 November.

Bij den dood van Castro moet de afwikkeling van zaken sneller afloopen, dan wij ons aanvankelijk hadden voorgesteld.

Nu moge men zeggen, dat wij de huid niet mogen verkoopen, voor dat de beer geschoten is, maar, al is Castro misschien nog niet dood, de met een aan waarschijnlijkheid grenzende mogelijkheid daarvan bestaat toch en gebiedt ons de zaken onder de oogen te zien zoo als zij zich zullen voordoen bij Castro's dood.

Het spreekt wel van zelf, dat niets mag beslist worden zonder DEGELIJKEN WAARBORG, dat ook in de toekomst de vriendschappelijke verhouding, en het ongestoord, vrije handelsverkeer tusschen Venezuela en Curaçao zal blijven voortduren.

De Vereenigde Staten van Noord-Amerika en de andere Europeesche Mogendheden, die ook zulk een gewichtig belang er bij hebben, dat de toestand nu eens voor goed en afdoend wordt geregeld, zullen er wel voor te vinden zijn den vrede in de toekomst te helpen waarborgen.

Aan dien waarborg van Noord-Amerika hebben de niet blokkeerende Mogendheden het te danken gehad, dat ook aan hen de achterstallige schulden geregeld door Venezuela worden uitbetaald, nadat de blokkeerende Mogendheden hun schulden reeds hadden geïnd. De blokkade van 1903 leert ons voldoende, hoe er iets te bereiken valt, ook al onderhandelt men met de Regeering van Venezuela.

Castro contra Curaçao.

III.

(SLOT)

De Regeering niet op de hoogte.

Verbazing, doch ook spot wekte hier de in de *New-York Herald* openbaar gemaakte verklaring in de Nederl. Tweede Kamer afgelegd door den Minister van Koloniën: dat noch de Heer de Reus, noch de gouverneur der Kolonie Curaçao hem, Minister, kennis had gegeven van aanhouding van Nederlandsche schepen door Venezuelaansche autoriteiten en dat de verhouding met Venezuela, behalve een klein verschil over quarantaine-maatregelen, uitstekend was.

Deze verklaring, afgelegd bijna op hetzelfde oogenblik, waarop de heer gouverneur der kolonie aan de voorzitters der drie voorname vereenigingen de verzekering gaf, dat de Regeering in Nederland volkomen op de hoogte was van alles, wat in de West voorviel en dat daarover gewichtige telegrammen waren gewisseld, kon niet dan ontmoedigend werken op allen, die het nog met het koloniaal bestuur hielden en hun vertrouwen hadden gesteld in het optreden der regeering.

Roberto López.

Het was dan ook slechts fluisterend, dat aan de leestafel van de Club „De Gezelligheid" na de aankomst der mail het bericht verspreid werd, dat uit de ontvangen couranten bleek, dat het exequatur van den Venezuelaanschen consul door H. M. was geteekend en dat, alhoewel het stuk aanvankelijk werd teruggehouden, toch door het *Staatsblad* de onderteekening openbaar werd gemaakt. Zwijgend keken de burgers elkander aan; de voorspelling van hen, die geen vertrouwen hadden in het optreden der Regeering, zou dan toch bewaarheid worden? López, de zoo gehate Venezolaansche consul, zou op de officieele receptie op Hr. M's. verjaardag, den 31n. Augustus 1908, ten gouvernementshuize den dans openen als vis-á-vis van den landvoogd in de quadrille!

Zijne ambtelijke, door hem in het op Curaçao verschijnend orgaan, *Diario del Comercio*, geplaatste artikelen, waarbij verboden werd Curaçaosch werkvolk aan boord van stoomschepen mede te nemen naar Venezuela, om in de havens aldaar te werken, waarbij aan stoomschepen werd kennis gegeven, dat voor Venezuela bestemde goederen hier niet gelost mochten worden,—zijne weigering om zeilschepen uit te klaren naar Venezuela, hadden dan niet den minsten invloed bij de beoordeeling of de tegenwoordigheid van een Venezolaanschen consul wel gewenscht was onder deze omstandigheden en of de heer López met zijn verleden wel de geschikte persoon was, om die betrekking te bekleeden. Het zij hier vermeld, dat de laatste twee voorgangers van den heer *López* zeer geacht waren, in alle kringen werden ontvangen, terwijl deze, sedert hij redacteur was van het zooeven genoemd hier uitgegeven orgaan van Venezuela, blijken heeft gegeven, dat Castro te believen voor hem boven alles ging. Geen enkele gelegenheid werd door hem over het hoofd gezien, om uit locale bladen datgene te bespreken, wat maar aanleiding kon geven tot eenig ongenoegen tusschen president Castro en Curaçao. En aan hem zou het exequatur worden uitgereikt! (Achteraf is de Nederlandsche regeering toch, gelijk onzen lezers bekend is, op haar besluit betreffende López teruggekomen. Red. *Het Nieuws v. d. Dag.*)

J. H. de Reus.

Intusschen deden zich te Caracas, Venezuela's hoofdstad, gewichtige gebeurtenissen voor Onze minister-resident, de heer de Reus, die op dit eiland beschuldigd werd van niet krachtig genoeg te hebben willen optreden, en naar de pijpen der Venezolanen te dansen, behartigde, zooals men later mocht vernemen, dapper onze belangen en drong bij de Nederlandsche Regeering aan op een krachtig optreden. Of dit laatste aan de Venezolaansche Regeering bekend was, is niet met zekerheid te zeggen, doch te oordeelen naar den spionnendienst in al zijne vormen, die in Venezuela bestaat, is het best mogelijk. Intusschen, terwijl de tusschen de verschillende eilanden varende boot „Christiansted" naar Venezuela eene vergunning der Nederlandsche Regeering voor een krachtig optreden medenam voor den minister-resident, ontving deze van den Minister van Buitenlandsche Zaken in Caracas een schrijven, hem aanzeggende het Venezolaansch grondgebied te verlaten.

Het bericht van de uitzetting van den heer de Reus kwam hier het eerst aan op 22 Juli in den vorm van een telegram uit New-York aan den correspondent van de *Associated Press.* die het echter eerst den volgenden dag bekend maakte, nadat de „Christiansted" uit Puerto Cabello teruggekeerd was met de tijding van de uitzetting en met de mededeeling, dat de heer de Reus de „Gelderland" naar Venezuela riep, om hem af te halen.

De indruk, door de uitzetting van den minister-resident teweeggebracht, was zeer uiteenloopend.

Bijna algemeen waren autoriteiten en ambtenaren het eens, dat de brief van den heer De Reus de positie van Nederland tegenover Venezuela zwakker had gemaakt; een groot aantal personen echter, die meer van het politieke leven hadden gezien en Venezuela kenden, konden in dien brief slechts zien inlichtingen, die de plicht een minister-resident gebood te geven aan eene belangrijke Nederlandsche Vereeniging, welke inlichtingen. die onder deze omstandigheden niet dan ten nadeele van Venezuela konden uitvallen, tot een minimum van hardheid waren teruggebracht. Wel kon er sprake zijn van eene fout bij de Vereeniging „Hoú en Trouw," die de onvoorzichtigheid beging de aan haar verstrekte mededeeling door den druk te verspreiden.

Toen hier per telegraaf bekend werd, dat de Regeering in Nederland uit den brief aan de Vereeniging „Hoú en Trouw" geen middel zou distilleeren, om om zich aan de behartiging der Curaçaosche belangen te ontrekken, of de publieke opinie helde geheel en al over naar den kant van den heer De Reus, die na zijn ontslag uit de quarantaine-plaats door den gouverneur in het Gouvernementshuis werd opgenomen, terwijl bij zijn vertrek aan boord van de „Christiansted," om in Trinidad zich over te schepen aan boord van een Royal Mailboot, de „Gelderland" voor de haven lag en hem het eeresaluut gaf. De heer De Reus, van wien thans krachtige hulp in het moederland wordt verwacht, geniet de hoogachting van alle ingezetenen der Kolonie en bij zijne inscheping waren dan ook de kreten: „Leve Wilhelmina!" „Leve De Reus!" zeer talrijk.

Het Opstootje.

Terwijl de minister-resident in Venezuela zich tot vertrek gereed maakte, begreep de Venezolaansche con sul op dit eiland, dat zijne tegenwoordigheid hier niet langer geduld kon worden. Alhoewel de bevolking het hem niet lastig had gemaakt, werd hij toch in de pers heftig aangevallen werd in de *El Imparcial* bij schrijven, geteekend 25 Mei 1908, verzocht hem het exequatur niet uit te reiken en gaf een ieder openlijk hem de schuld, dat Venezuela de laatste ongemotiveerde represaille-maatregelen tegen Curaçao had genomen.

Toen den 26sten. tegen tien uur de Venezolaansche consul zich op straat vertoonde met een zijner kinderen, werd hij opgemerkt; hij had nog juist den tijd in het agentschap van de Amerikaansche booten „Red D Line" te vluchten, om te ontsnappen aan het volk, dat door zijne tegenwoordigheid op straat na een oploopje, den vorigen avond, wederom in woede was ontstoken en de handelwijze van den consul als eene uittarting opnam.

De procureur-generaal, die was toegesneld, trachtte het volk tot bedaren te brengen, doch inziende dat de oploop telkens grooter werd, de politiemacht al lang niet voldoende was om de volksverzamelig uit elkander te jagen, riep de hulp in der militairen, die onmiddelijk eerst in klein aantal, doch kort daarop met al de beschikbare manschappen aankwamen.

De taak was niet gemakkelijk, want er waren oogenblikken, dat de woede van het volk diens eerbied voor het openbaar gezag bijna smoorde en men zag dan den consul bijna in handen van het razend gepeupel. Denzelfden dag nog ging de consul aan boord van het Amerikaansch stoomschip „Maracaibo", onder militair geleide. Na nog eene huldebetuiging, des avonds gebracht aan den commandant van het „Curaçaosche Weerbaarheidskorps", het hoofd der beweging tegen den consul, was het incident afgeloopen en trad de rust weer in, die Curaçao zoo een goeden naam in de omliggende republieken heeft bezorgd.

Wisten de autoriteiten dat de troepenmacht onvoldoende was, om den buitenlandschen vijand te bestrijden, de gebeutenissen van 25 en 26 Juli ll. deden hen inzien, dat de troepenmacht op dit eiland eveneens niet voldoende is, om de rust in het binnenland te bewaren.

Onze troepenmacht.

Het garnizoen op 't eiland telt thans 1 kapitein, 5 luitenants, 2 officieren van gezondheid, 1 militairen apotheker en ± 150 onder-officieren en minderen. De politie heeft in de stad 1 commandant en pl.m. 50 brigadiers en agenten. Het Curaçaosche Weerbaarheidskorps heeft 1 kapitein, 2 luitenants, 1 luitenant-kwartiermeester en 1 officier van gezondheid en 75 leden, zoodat er aan beschikbare troepen op dit eiland zijn: 14 oficieren van verschillende rangen en 275 manschappen. Reserve-geweren (nieuwe) zijn er ten getale van ongeveer 200 in het gouvernementsmagazijn, zoodat de sterkte der troepen hoogstens op 475 manschappen kan worden gebracht waarvan bij een aanval door een buitenlandschen vijand slechts p. m. 400 zullen kunnen uitrukken. De verdediging van het eiland zou dus alles te wenschen hebben overgelaten, zoo niet een oorlogsschip van minstens de sterkte van de „Gelderland" eene landing van troepen met zeilschepen en kleine stoombooten onmogelijk maakte. Daar er nog twee eilanden, Bonaire en Aruba, bewoond door 6000 en 9700 zielen respectievelijk, in de buurt van Venezuela liggen en deze geen eigen middelen hebben om een aanval van het buitenland af te weren, is de verdediging der Nederlandsche Koloniën onder deze omstandigheden bepaald onvoldoende te achten.

De schutterij.

Tot in 1866 ongeveer bestond er op het eiland Curaçao eene vrijwillige schutterij. die, ofschoon bij de benoeming van meerderen in rang bij dat korps meer gelet werd op den stand der personen en hunne betrekkingen, dan op de bekwaamheden, toch goede diensten had bewezen, telkens als zij op de proef werd gesteld en naar alle waarschijnlijkheid thans nog goede diensten had kunnen bewijzen.

Dat korps bestond uit 1 majoor. 6 kapiteins, 1 luitenant-adjudant, 1 officier van gezondheid, 12 officieren en p. m. 1500 onderofficieren en minderen.

De dienst bij de schutterij was verplichtend voor allen, die een zekeren leeftijd hadden bereikt, terwijl voor hen, die zich vóór den bepaalden tijd aanmelden, de diensttijd korter was dan voor hen, die het verschijnen van hun diensttijd afwachtten. De recruten werden behoorlijk afgeëxerceerd en moesten daarna minstens eenmaal per maand in het gelid komen, om de oefeningen mede te maken. Een schuttersraad zorgde voor het in stand houden der reglementen. Dat er misbruiken voorkwamen in het korps, dat daardoor enkel een 150-tal schutters de maandelijksche oefeningen meemaakten, kon toch geen reden wezen, om de schutterij op te doeken; verstandiger ware het geweest, zoo men haar had gereorganiseerd, zooals dan ook terecht door sommigen werd aangetoond. Dat de schutterij uit gebrek eener degelijke militaire leiding in tijd van oorlog tegenover een geoefend leger geen diensten zal kunnen bewijzen, mag waar wezen, doch dat eene schutterij in geval van brand, orkaan, bij een aanval van een niet Europeesch geoefend leger of bij binnenlandsche onlusten van groot nut zal kunnen wezen, staat vast. Doch de geest van bezuiniging behield de overhand.

Waarom al de niet-militaire korpsen niet voor goed worden opgedoekt (de schutterij is rustende) en een behoorlijke dienstplicht wordt ingevoerd, kan ik niet best vatten; eene flinke militaire opleiding toch kan den jongeling slechts baten en men mag, om der wille van een paar die tegenspartelen, het algemeen belang niet schaden.

Grieven van Venezuela.

Terwijl hier zulke beschouwingen werden gehoord, kwam de weggejaagde consul in Venezuela aan en

deelde het gebeurde per telegraaf aan zijne Regeering mede. Ofschoon het Venezolaansche volk geen enkel blijk van ontevredenheid over het op Curaçao gebeurde gaf, evenmin als het zich maar eenigszins had uitgelaten tegen het geschrijf van den Heer De Reus, werden de exequaturs van alle Nederlandsche consuls in Venezuela met uitzondering van die van Caracas, ingetrokken en richtte de Minister van Buitenlandsche Zaken in Caracas een langen brief aan zijn ambtgenoot in Den Haag, waarbij er o. a. op gewezen werd, dat nieuwe voorvallen een veel ernstiger beteekenis hadden gegeven aan het optreden van den heer de Reus. De kruiser „Gelderland" had de forten niet gesalueerd, enz. (Onze lezers kennen den inhoud van dit stuk.— Red)

De grieven die Venezuela opsomde zijn zóó van grond ontbloot, dat zij voor eene arbitragecommissie in het geheel geen steek zullen houden.

Eischen van Nederland.

Daarentegen zijn de eischen van Nederland van groot gewicht: het in vollen vrede tot stilstand brengen van den handel met de kolonie Curaçao; de weigering van de Venezolaandsche Regeering, om in de haven van Puerto Cabello liggende Nederlandsche schepen te laten laden; het doen lossen van schepen, die in de haven van Maracaibo geladen waren met bestemming naar Curaçao, het openlijk uitvaardigen van vexatoire maatregelen tegen Curaçao zonder inlichtingen te vragen, wat de reden was, dat een Venezolaansch schip in quarantaine werd gebracht; het aanhouden van Nederlandsche schepen op zee en gevangenneming der bemanning, die weken, zelfs maanden opgesloten bleef (ook al beweert men dat dit niet waar is); het openen van dienstbrieven van Curaçaosche autoriteiten aan autoriteiten van Aruba op den 6 Maart 1908, toen de Nederlandsche bark „Penelope" werd aangehouden; het weigeren van audientie aan onzen minister-resident en nog meer. Bij al deze feiten komt nog, dat aan de „Gelderland", toen zij op den 1 sten dezer te La Guayra aankwam, om dienstbrieven over te brengen aan den Duitschen gezant, die de Nederlandsche belangen in Venezuela waarneemt, alle communicatie werd geweigerd, terwijl aan land de forten werden bemand en de kanonnen gereed werden gemaakt, als het ware eene uitdaging aan ons oorlogsschip. Deze gebeurtenis werd te Caracas door den President als eene overwinning gevierd met dansreceptie en illuminatie.

En zoo zijn thans de betrekkingen met Venezuela, voor het onderhouden waarvan deze bevolking zich zoovele opofferingen en vernederingen heeft getroost, eindelijk verbroken en wacht men met ongeduld af, wat de Regeering in het Moederland zal doen.

Uitvoer van wapenen.

Van de zijde der bevolking werd een verzoek aan den Gouverneur gericht, om het verbod van uitvoer van wapenen op te heffen als een voorloopig middel in afwachting van hetgeen verder gedaan zal kunnen worden. De vrijheid, om van hier uit oorlogsbehoeften te kunnen uitvoeren, is volgens sommigen de hefboom, waarmede men naar willekeur de Venezolaansche Presidenten uit den zetel zal kunnen lichten. Dit is echter mijns inziens niet geheel juist. De uitvoer van wapens uit Curaçao, zonder bijgaande hulp, zal niet van veel invloed kunnen wezen op den stand van zaken in de naburige Republiek. Eerst als men de wapens heeft om uit te voeren, en de mannen om ze te hanteeren, kan men resultaten verwachten. Ik heb er weinig vertrouwen in, dat de Curaçaosche kooplieden zich voorloopig met den invoer van wapens zullen inlaten. Is het echter een der partijhoofden in Venezuela gelukt, hetzij in Amerika of in Europa de middelen te erlangen, om zijne krachten te meten met den tegenwoordigen bestuurder, dan zal zeker de gelegenheid, om hier de wapens enz. te kunnen deponeeren en naar gelang van omstandigheden naar deze of gene plaats in Venezuela over te sturen, van groot gewicht voor eene revolutie wezen. Het wil mij voorkomen, dat de goede elementen in Venezuela eene inmenging van vreemde mogendheden, die den vrede verzekert en eene eerlijke regeering in het leven roept eerder steunen zullen dan tegenwerken.

En hier ziet men verlangend uit naar hetgeen Nederland zal doen.

Hoop op Nederland.

De berichten, die hier in de laatste dagen uit Nederland worden ontvangen, geven gegronde hoop, dat men de zaak denkt aan te pakken, zooals het hoort. Nu er verscheidene oorlogschepen worden uitgezonden met toestellen voor draadlooze telegraphie enz. is men tot de volle overtuiging gekomen, dat Nederland verder niet met zich zal laten spelen en dat, waar èn nationale eer èn financieele belangen een optreden tegen Venezuela noodzakelijk maken, zulks, volgens eigen verklaring van den Minister van Buitenlandsche Zaken in de Eerste Kamer, niet achterwege zal kunnen blijven.

De door den gouverneur der kolonie op den 11en dezer gedane proclamatie, dat H. M. de Koningin „volledig bekend is met den toestand der Kolonie, dien toestand met diep leedwezen gadeslaat en dat Hare Majesteit Hoogstderzelver aandacht en die van Hare raadsleden aan de verbetering daaraan wijdt" is verschillend opgenomen onder be bevolking. Sommigen hechten aan de verklaring niets meer dan eene uiting, waartoe de omstandigheden de regeering hadden genoodzaakt; anderen zagen in verband met de andere gebeurtenissen er een zeker teeken in, dat de kolonie op den steun van het Moederland kan rekenen; weer anderen vinden in de woorden „met diep leedwezen" een vingerwijzing van H. M., dat zij de laatste gebeurtenissen afkeurt. En men verwacht met ongeduld de verklaring van wat de oorzaak is geweest van het op den 11en dezer gezonden telegram.

Het bericht, dat een bedrag van f 20.000 zal worden besteed aan werkverschaffing, werd met dankbare vreugde door een ieder begroet. Algemeen is men van opinie, dat dit geld het best zal kunnen worden aangewend, door aan arme vrouwen stroo te verschaffen voor het vlechten van hoeden en aan mannen werk te geven door het verbeteren van straten en wegen in de stad, die in een ellendigen staat verkeeren en waaraan men in de laatste tijden zoo goed als niets geeft gedaan. Een licht in de duisternis is, dat de gouverneur zich tegen een zijner vrienden zou hebben uitgelaten, in dezen zin, dat de Nederlandsche Regeering thans niet zal rusten, voordat de Venezolaansche kwestie is geregeld. Het volk is hem dankbaar voor die ontboezeming.

Nieuwsberichten.

Curaçao.

Onze oorlogsschepen.

Dinsdagmorgen vertrok de *Jacob van Heemskerck* uit onze haven. Aan boord was alles gevechtklaar gemaakt. Het doel was om eenige manoeuvres uit te voeren. Na eenige uren in den omtrek rondgevaren te hebben, keerde de *Heemskerck* naar honk terug.

⁂

Dienzelfden morgen trokken eene groote menigte jantjes uit om een militairen marsch te maken, geweer op schouder en slobkousen om de kuiten. Wat er te slobberen viel? Het had daags te voren flink geregend.

⁂

Woensdagmorgen stoomde Hr. M's. *Friesland* uit, bleef tot aan den middag tegenover de haven, maar heel, heel ver weg, tot dicht onder de kust van Coro, zouden wij haast zeggen, en zette daarna koers naar Venezuela. Donderdag morgen kwam de boot weer voor een oogenblik uit de nevelen te voorschijn en schoot omsteeks den middag, op het onverwachts, achter het Riffort uit, de haven binnen. Het had allen schijn, alsof de draadlooze verbinding met den wal geprobeerd moest worden.

Het radiografisch station.

Dat hebben z'n kranig geleverd! In een ommezien, in een dag of tien hebben de Hollandsche Jongens me daar twee Eiffeltorens op het Riffort gebouwd. De hoogste is 45 Meter, de andere een ietsje lager. Tusschen die twee torens aan twee lange raas hangt een breed en diep uitslaand netwerk van staaldraden en daar hoog over heen een netdak, het nieuwste systeem ontvanger, om de ethergolfseinen bij hun zweven door de lucht op te vangen. Verder loopt er nog een bundel draden boven van het eene station schuins naar beneden naar het andere. Al die draden moeten dienen om draadlooze telegrafie mogelijk te maken.

En die twee ijzeren reuzengevaarten werden alsof 't een kaartenhuisje ware, in een ommezientje in elkaar gezet. Een hoezee! voor de Hollandsche Jongens, onze Jantjes! 't Zijn knappe, rappe lui. Alle eer ook aan den Weledelgestrengen Heer A. H. W. van Anrooy, Directeur van het radiografisch station, onder wiens bekwame leiding alles als van zelf uit den grond opgroeide. Reeds in den vroegen morgen trok ZWEG. dagelijks naar het Riffort en eerst tegen den avond zagen wij hem wederkeeren.

Twee ploegen matrozen en bankwerkers wisselden elkander af en werkten ieder een halven dag. Voor hen ging die zware arbeid in de tropen, terwijl het juist snikheet was en niet het minste koeltje eenige verademing bracht, lang niet van zelf. Die zware ijzeren staven en stangen moesten eerst in het Schottegat van de *Friesland* gelost worden in ponten en vóór het Riffort weer aan wal gesjord, om daarna verder gesjouwd en hoog opgeheschen te worden. 't Was mannenwerk en met eere is het volvoerd.

Ten slotte nog een enkel woord naar aanleiding van het radiografisch station. Door de Marine, ten dienste der Marine, werd het station opgericht. Als echter de verwikkelingen met Castro eenmaal tot een goed einde zullen zijn gebracht, gaat het eskader weder naar huis.

Zal het radiografisch station dan ook weer worden afgebroken? De ijzeren staven die op elkander passen worden eenvoudig losgeschroeft en kunnen opnieuw elders gebruikt worden. De heele opstal schijnt er wel op gemaakt om maar tijdelijk hier dienst te doen en weer netjes verpakt naar elders verzonden te worden.

Wij zouden dat toch bepaald jammer vinden. Onze marine, het eenige oorlogsschip, dat ook later steeds in onze nabijheid zijn zal, kan met zeer veel voordeel van het station gebruik maken, om met het Koloniaal Bestuur, zelfs met de Regeering van Nederland in verbinding te treden, wat dikwerf van onberekenbaar nut zal wezen. Maar vooral, een dergelijke hoogst moderne inrichting doet de waarde onzer haven voor het scheepsverkeer en den handel weer enorm stijgen. De groote stoombootmaatschappijen hebben hun booten reeds van een dergelijk toestel voorzien; binnen kort zal het op geen enkel groot schip meer ontbreken. En, tot dusverre is Curaçao de eerste, en eenige haven tot ver in den omtrek, waarmede radiografisch in verbinding kan worden getreden. Wij zijn per kabel verbonden met de oude en nieuwe wereld, Curaçao stijgt dus door het radiografisch station zeer in waarde voor handel en scheepvaart en zal menige groote maatschappij opnieuw hierheen lokken.

Als Curaçao zijn natuurlijke bestemming bereikt, zal het worden een bloeiende doorvoerhaven. Wordt het radiografisch station na den vrede met Venezuela afgebroken, dan zullen wij om op de hoogte van den modernen tijd te blijven en aan de nieuwe eischen van scheepvaart en handel te voldoen toch in de naaste toekomst, bijv. als het Panama-kanaal geopend zal zijn, opnieuw een dergelijk station moeten oprichten.

Laten wij ons thans de eer eens gunnen vóór te zijn en handel en scheepvaart gemakken aan te bieden, vóórdat zij die komen eischen en jaren lang er op zullen moeten wachten.

Wie weet, wat een invloed ten goede er van dit radiografisch station zal uitgaan tot wederopleving van handel en scheepvaart? Dat het Koloniaal Bestuur de noodige stappen doe, om deze inrichting van Marine over te nemen en open te stellen ook ten gebruike van particulieren.

En nu nog iets.

Vroeger hebben wij eens gelezen, dat een radiografisch station zeer sterk inwerkt op de atmosfeer. De krans van electrische golvingen, zich uitbreidend rondom het station, zou den klimatologischen toestand geheel en al wijzigen, en o. a. vooral veel regen aantrekken.

Eenige boeren in Engeland verzochten om die reden, dat de Regeering het radiografisch station uit hun streek zou verwijderen, daar zij totaal onder regenden.

Nu, 't moet hard regenen, vóór dat wij onder regenen, maar heel veel water meer kunnen wij best gebruiken.

Zou het niet de moeite waard zijn, om het radiografisch regenmaken hier eens te beproeven?

De Telegrafie zonder draad is nog te nieuw en te weinig toegepast, dan dat wij een volledige inwerking op de atmosfeer voldoende bekend en vastgestaande zouden mogen beschouwen. Proeven zijn hier nog op hun plaats.

Nu niet regen*schieten*, maar regen*stralen*. En dat klinkt toch het natuurlijkste. Misschien lukt het wel.

Uitvaart van de „Christiansted."

Bij het scheiden van de markt leert men zijn vrienden kennen! De kleine, dappere stoomer telde er hier velen. 't Was daarom druk aan boord Maandagmorgen. De muzikanten van het Curaçaosch Weerbaarheidskorps speelden meer dan een uur lang hun zoetste deunen, en eindelijk, toen het buiïge weer wat was opgeklaard, maakte de *Christiansted* zich los van Curaçao en stoomde de wijde wereld in.

Curaçao opent nu weder een zeilvaart tusschen de eilanden. Dat gaat den kreeftengang!

Bravo!

Voor rekening van den Heer I. van Lier Ez. bracht Maandag de Duitsche boot *Virginia* uit Colombia aan:

100 runderen.
100 zakken zemelen (veevoeder).
50 balen suiker, inhoudende 11000 klinkers.

Over drie weken zal een extra gecharterde Duitsche boot opnieuw 100 runderen uit Colombia aanvoeren.

Voorloopig dus geen vrees voor gebrek aan goed vleesch.

Zulk een groote voorraad kwam goed van pas, nu Curaçao 1200 man aan marine en garnizoen van voedsel moet voorzien.

Landbouwkundige.

Bij de beschouwing van onze nieuwe begrooting schreven wij in het laatst van Maart d. j. N°. 1264 van ons blad onder den titel Landbouw:

„Wil men een landbouwkundige? Welnu, in September a. s. komt de Heer Ecker terug in de Kolonie, welke genoemden Heer behulpzaam was in het verkrijgen van zijn kennis als *landbouwkundige*, deze zal dus niet weigeren om bij gevraagd advies van zijn kennis te doen blijken."

Naar aanleiding hiervan schreef de Heer J. van Dam, Directeur der Rijkslandbouwschool te Wageningen aan den Heer J. P. G. Ecker alhier:

„Nu wordt de *titel* van landbouwkundige alleen verkregen door aflegen van het eindexamen der Rijks-Hoogere Land-, Tuin-en Boschbouwschool, terwijl als eisch van toelating tot die inrichting is gesteld het eindexamen der Hoogere Burgerschool met 5-jarigen cursus.

In het algemeen is dus het peil van algemeene ontwikkeling van iemand, die den titel van landbouwkundige heeft verkregen, zeker hooger dan dat van leerlingen, die onze school hebben doorloopen; maar de eene leerling is niet de andere. Uw zoon, die in de jaren, welke hij aan onze onderwijsinrichting doorbracht, van 't begin af een voorbeeld is geweest van ijver en plichtsbetrachting, die daarbij een helder oordeel bezit en nog zeer veel gelezen en gewerkt heeft buiten hetgeen de school van hem eischte, is thans iemand, die naar mijn volle overtuiging — eene overtuiging, die stellig door al zijne leeraren gedeeld wordt — voor den arbeid, die hem, naar ik hoop, op Curaçao wacht, in geen opzicht de mindere zal blijken van de vele degelijke jongemenschen, die den titel van landbouwkundige hebben verkregen, en die bijna allen nog mijn oud-leerlingen zijn.

Van ganscher harte hoop ik, dat men, waar men een landbouwkundige op Curaçao wenscht, niet zóó aan 't bezit van den *titel* hechten zal, dat men Uw Zoon zou willen voorbijgaan. Ik zou dit betreuren in de eerste plaats voor hem, maar ook voor Curaçao.......

Wees er van verzekerd, dat wij, leeraren der Rijkslandbouwschool, steeds de herinnering zullen bewaren aan een zóó voortreffelijk leerling wat karakter, ijver, volharding, ontwikkeling en kennis betreft, als wij er slechts zelden hebben gehad."

Zulk een schitterend Eere-Diploma moest, meenden wij, in een lijstje worden gehangen en een ieder onder de oogen gebracht.

De Heer Enrique Ecker moge daartegen protesteeren en het zeer ongaarne zien; Curaçao, zijn geboortegrond en de Heer J. P. G. Ecker, zijn Vader, hebben reden om trots te zijn op zulk een zoon.

Eere, wien eere toekomt!

Muziek.

De reeds zoo gunstig bekende Kapel van het Garnizoen heeft Woensdagavond weer eens een prachtig Concert gegeven in de Wilhelminakiosk aan den Waterkant. De heerlijke maneschijn had vele wandelaars daarheen gelokt. Allen ongetwijfeld hebben genoten. Het uitgelezen program werd keurig net afgewerkt.

Ook twee nieuwe stukken werden ten gehoore gebracht: *Fantaisie sur Mefistofele* van Boito en *Dixie Darlings* van Wernich.

De militaire kapel had ditmaal bizonder uitgehaald. Was het soms ter verwelkoming van den grooten muziekliefhebber, den Heer C. Fensohn nog pas kort terug van Caracas en uit de quarantaine ontslagen?

Nu, het concert zal den Heer Fensohn hartelijk welkom zijn geweest. Na ieder stuk begaf hij zich tot den Kapelmeester J. Boskaljon. Zulke warme belangstelling van kenners is wel de beste lof en aanmoediging.

Castro's glorie vervliegt.

El Progreso bericht: brieven, uit Puerto Cabello ontvangen, deelen mede, dat in de laatste dagen vele smaadschriften werden verspreid en dat 27 September ll. op alle muren der stad te lezen stond:

Weg met Castro!
Weg met den Dictator!
Weg met het Ministerie!
Leve de Revolutie!

Verleden week zagen wij in *El Constitucional*, hoe diezelfde stad eerepoorten oprichtte en zich in feestgewaad stak om den triumfator bij zijn komst aldaar te huldigen.

Maar die officieele feestviering wordt door Castro zelf in het leven geroepen, opgezweept en aangevuurd door zijn lijfblad, *El Constitucional*, en mogelijk gemaakt door de gedwongen deelneming der ambtenaren en het geld, wat Castro zelf daartoe verstrekt.

Nu heeft het Venezolaansche Volk zich uitgesproken, maar, dat het dit durft en doet, is een krachtig bewijs, dat Castro veel minder wordt gevreesd.

De Aruba Goud-Maatschappij.

Met genoegen lazen wij in *La Cruz* dat het Gouvernement eindelijk in bespreking trad met de nieuw opgerichte Arubaansche Goudmaatschappij, en de voorwaarden stelde volgens welke concessie verleend zal kunnen worden. Moge de bespreking vruchtdragend zijn en spoedig met de exploitatie der mijnen worden aangevangen.

Proeven- en Rapportenmanie.

In het Officieele Gedeelte van *De Curaçaosche Courant* van Vrijdag, 2 Oct., leest men het volgende:

„Ten einde te kunnen nagaan in hoe verre van de op de benedenwindsche eilanden der kolonie zoo algemeen voorkomende cactus-soort, bekend onder den naam van „Spaansche juffer", als veevoeder met succes gebruik zou kunnen worden gemaakt, is op Bonaire van de gelegenheid dat de dividivi-terreinen werden schoon gemaakt, geprofiteerd om een proef te nemen met de toediening aan het vee van de die terreinen verwijderde cactus-bladeren.

Omtrent de resultaten van dien proef heeft de Gezaghebber aan den Gouverneur onderstaand rapport uitgebracht, dat hierbij ter kennis van belanghebbenden wordt gebracht.

Ter voldoening aan het verzoek vervat in Uwe missieve, dd. 18 September 1908, N°. 3055|154, heb ik de eer UHoogEdelGestrenge omtrent de genomen proef met het blakeren van Spaansche-juffers en het als veevoeder toedienen daarvan het volgende te berichten.

Bij gelegenheid van het schoonmaken der Gouvernements-terreinen op Rincon, werden de van onder de dividiviboomen verwijderde Spaansche-juffers, in een tamelijk dunne laag op een bed van droge twijgen en afval van maisstokken gelegd, welke daarna in brand werd gestoken.

De Spaansche-juffers bleven blakeren, totdat de stekels geheel en al afgebrand of verkoold waren, waarna ze van het vuur gehaald, verzameld en op den grond uitgespreid werden, om ze daar te laten af koelen.

Na geheel en al te zijn afgekoeld werden ze, bij wijze van proef, het vee toegediend, dat er gretig van at. Deze proef werd gedurende eenige dagen telkens herhaald en aangezien het toen bleek dat het vee er in het geheel geen nadeelige gevolgen van ondervond, is order gegeven, dat al de Spaansche-juffers die van onder de dividiviboomen op Rincon werden verwijderd, op dezelfde wijze moesten worden geblakerd en in kouden staat het vee toegediend.

Een groot gedeelte van de veefokkers op Rincon maken er nu ook gebruik van als voeder voor hun vee, samen met maisstokken of snoeisel van de stokki- en carawaraboom, daar naar hunne bewering de Spaansche-juffer geen voldoende voedingsgehalte bezit om alleen als veevoeder te worden gebruikt."

Een Planter zond naar aanleiding van bovenstaande een stuk in bij onze Redactie. Niet voluit, niet met

eigen naam onderteekende stukken kunnen echter door ons niet worden opgenomen, tenzij van vaste medewerkers en correspondenten.

Den inhoud van bedoeld stuk willen wij hier weergeven.

De Buitenman vraagt ons, waartoe het dienstig is, proeven te nemen en rapporten uit te brengen omtrent dingen die al lang vast staan en algemeen bekend zijn.

Sinds onheugelijke tijden worden op de plantages geblakerde „Juffers" als veevoeder gebruikt, ook op Bonaire. Gelukkig, kon de Gezaghebber daar nog iets leeren van het domme volk. Spaansche juffer bezit geen voldoende voedingsgehalte maar moet worden toegediend samen met maisstokken, of snoeisel van stokkien carawaraboom. Dat had de ondervinding hun geleerd.

Wat heel het volk weet, schijnen de Gouverneur en de Gezaghebber van Bonaire nog nooit gezien, of gehoord te hebben.

Nu, men is nimmer te oud om te leeren.

Dat proeven nemen en rapporten uitbrengen is toch wel ergens goed voor. De leeraeester overtuigt zoo ten minste zich zelf.

Plantzaad.

Uit Bonaire is een verzoek ingekomen om plantzaad.

Na zeer veel moeite is 't aan het Bestuur gelukt 323 kan Kleine Mais te bekomen. Boonen om te planten zijn hier op Curaçao echter niet te krijgen. Er is nu naar Aruba geschreven. Daar is er altijd zoo'n overvloed aan boonen, dat hoogst waarschijnlijk nog wel een paar zakken aan Bonaire kunnen worden afgestaan.

La Veloce.

De Italiaansche boot zal eindelijk op haar heenreis Curaçao weder aandoen. Ook heeft *Citta di Torino*, welke 18 October. a. s. hier verwacht kan worden, weder vracht ingenomen voor hier. De boot zal hier echter geen kolen innemen, maar buiten communicatie met den wal blijven. Hoeveel moeite de Curaçaosche Agent, de Heer C. S. Gorsira J. P. Ez. zich ook gegeven heeft, de Directie wilde geen verdere concessies doen, dan nu reeds werden toegestaan. Zoolang op Curaçao de quarantaine niet wordt afgekondigd voor alle havens van Venezuela, zal de Italiaansche boot hier geen kolen meer innemen. Het hoofd van den geneeskundigen dienst te Colon, die te waken heeft over de gezondheid van 60,000 arbeiders aan het Panamakanaal, beschouwt alle havens van Venezuela als besmet en die van Curaçao verdacht, omdat wij vrijelijk schepen van Venezolaansche havens laten binnenkomen.

Pest.

Naar wij vernemen komen te Caracas dagelijks gemiddeld 8 gevallen voor.

Quarantaine.

Voor de schepen komende van Trinidad werd de quarantaine weder afgekondigd.

Santo Domingo heeft de tegen Curaçao ingestelde quarantaine ingetrokken.

Proefvaart.

Gisteren avond zagen wij de *Gouverneur van Heerdt* met de Gouverneursvlag in top voor het Gouvernementshuis liggen. Spoedig daarop ging de Gouverneur met Echtgenoote en kinderen en eenige genoodigden aan boord om een klein zeetochtje te maken. Na een paar uur keerde het schip in onze haven terug.

De mail.

De *Aurora* is twee dagen later uit New-York vertrokken en wordt morgen hier verwacht, te gelijk met de Maracaibo. Twee mails op één dag!

Interkoloniale Zeilvaart.

De *Gouverneur van Heerdt* vertrekt voortaan iedere week 's Maandags avond weder naar Aruba en Vrijdagsmiddags naar Bonaire.

De *Gouverneur van den Brandhof* vertrekt 17 Oct. a. s. naar de Bovenwindsche eilanden, en zal, weer en wind dienende, St. Thomas en St. Kitts aandoen.

Koloniale Raad.

Bij de openbare vergadering van Donderdagavond was de Raad bijna voltallig. Alleen de heer Fensohn was afwezig.

De reeds in druk verschenen notulen der vorige vergadering werden goed gekeurd.

De wn. Voorzitter, de Heer J. Möller deelde mede, dat de Raad een gunstig antwoord had gegeven op het verzoek van den Gouverneur om uit het West-Indisch Pensioenfonds een eigen stoomboot voor de Kolonie aan te schaffen, als mede om een bacteriolgisch laboratorium op te richten en het huis der Plantage „Rust" in orde te brengen voor districtmeesterswoning van het tweede district.

Wat het eerste punt betreft, meent de Raad tot groote voorzichtigheid te mogen aanmanen, opdat wij nu eens de beschikking mogen krijgen over een stoombootje, dat aan alle redelijk te stellen eischen zal voldoen, vooral betere en ruimere gemakken aanbiedt voor passagiers en minder duur is in het kolenverbruik. Dat men geen zuinigheid betrachte, die de wijsheid bedriegt.

Wat het in orde brengen van „Rust" aangaat, stelde de Raad voor dit bij openbare inschrijving te laten aannemen, men krijgt het dan allicht goedkooper.

Nu kwam aan de orde het Ontwerp. *Verordening, betreffende het verleenen van verlof aan burgerlijke ambtenaren in de kolonie Curaçao.*

De Heer C. Statius Muller woonde de openbare behandeling hierover bij als Gevolmachtigde van den Gouverneur.

Verschillende leden voerden het woord, en na eenige discussie werd het Ontwerp, behoudens kleine wijzigingen, aangenomen.

Evenzoo geschiedde met het Ontwerp—*Verordening, betreffende het verleenen van wachtgeld en onderstand aan burgerlijke ambtenaren in de Kolonie Curaçao.*

Daar niemand het woord verlangde, werd den Gemachtigde van den Gouverneur dank gebracht en de vergadering gesloten.

Werkverschaffing.

Wij zien ons verplicht nogmaals terug te komen op het hoedenstroo. De qualiteit is misschien uitstekend voor fijnere hoeden, maar voor de grove soorten, voor die hoeden dus die juist door de armere vlechtsters vervaardigd worden als werkverschaffing om in deze armoedige tijden een stukje brood te verdienen, schijnt het toch werkelijk minder te deugen. Die menschen kunnen er niet mee over weg.

Het fijnere stroo houdt te lang op, eischt te veel tijd. Het duurdere stroo, de langere werktijd en de grootert hoeveelheid aan stroo worden door de opbrengst der ordinaire hoeden niet voldoende betaald.

Verder schijnt er ook geen voldoende verkoop te zijn, zelfs voor goed gevlochte hoeden. Meerdere arme vlechtsters die goede hoeden hadden gevlochten bleven er mede zitten. Geen der kooplieden wilden die hoeden opkoopen.

Wat moeten die menschen nu doen? Werken kunnen ze, werken willen ze, maar ze raken hun hoeden niet kwijt.

Het doel der werkverschaffing zal toch wel op de eerste plaats wezen, de arme vlechtsters door middel van werk geld te laten verdienen om brood te koopen.

Maar als de kooplieden, nu, die hoeden niet opkoopen?

Dan komt er geen geld, dan komt er geen brood, dan is het doel der werkverschaffing niet bereikt, ofschoon de industrie er misschien bij gebaat is, dat de vlechtsters met fijner stroo leeren werken.

Zou het nu te veel geëischt zijn, als wij vroegen, op voorstel van *Het Handelsblad*, dat het Gouvernement die hoeden opkocht tegen gemiddelden prijs? Die hoeden kunnen later met winst misschien verkocht worden of maken ten deele de onkosten goed, als ze gebruikt worden door soldaten, matrozen en veldwachters buiten. In ieder geval worden de arme hoedenvlechtsters alleen geholpen als ze hun hoeden kunnen *verkoopen*. Stroo beschikbaar stellen is niet voldoende.

Sterfte.

De Correspondent van Bonaire schrijft aan *La Cruz*.

Gedurende de maanden Juli, Augustus en September stierven op Kralendijk

het vorige jaar	dit jaar
8 kinderen,	13 kinderen,
7 volwassenen	34 volwassenen.

op Rincon

4 kinderen,	4 kinderen
3 volwassenen	15 volwassenen

Navolgenswaardig.

De eigenaar der Plantage Siberie heeft overvloedig zaad uitgedeeld aan het volk om te planten.

Jammer, dat enkelen weer misbruik maakten van deze goedheid en een gedeelte van het zaad weer gingen verkoopen!

Stadsreiniging.

Gedurende de laatste acht dagen in 't fiscalaat aangebracht en door middel van petroleum verdelgd.

61 ratten.
564 muizen.

Verder werden uit woningen, koralen en openliggende gronden 77 karren oude rommel en vuilnis verwijderd en ook door petroleum verbrand door aangehuurde menschen tot werkverschaffing.

De gewone straatreinigers deden hun werk als naar gewoonte; de straten zien er over het algemeen, wat reinheid betreft, goed uit.

Koloniaal Verslag. Staat E.

§ Gevangeniswezen.

Het aantal gevangenen onder en achter het Raadhuis op Curaçao bedroeg :

Op 1 Januari 1907 :

	Mannen	Vrouw.	Tot.
	20	—	20
Opgenomen in 1907	204	57	261
Samen	224	57	281
Gedurende 1907 werden ontslagen	201	54	255
Ontvluchtten en overleden	—	—	—
zoodat het getal gedetineerden op ult. December 1907 bedroeg.	23	3	26

Het aantal recidivisten bedroeg in 1907 88, als :

Voor de eerste maal 27
„ „ tweede „ 17
„ „ derde „ 14
„ „ vierde „ 10
„ „ vijfde „ 10
„ „ zesde „ 3
„ „ zevende „ 2
„ „ achtste „ 1
„ „ negende „ 3 en
„ „ elfde „ 1

De leeftijd der opgenomen gevangenen gedurende 1907 waren als volgt:

Van	11	jaren	1	van	32	jaren	4
„	14	„	2	„	33	„	5
„	15	„	5	„	35	„	6
„	16	„	12	„	36	„	2
„	17	„	2	„	37	„	3
„	18	„	24	„	39	„	1
„	19	„	29	„	40	„	4
„	20	„	39	„	42	„	1
„	21	„	20	„	43	„	3
„	22	„	18	„	44	„	1
„	23	„	21	„	46	„	1
„	24	„	20	„	47	„	1
„	25	„	20	„	48	„	1
„	26	„	16	„	50	„	2
„	27	„	8	„	54	„	2
„	28	„	7	„	55	„	3
„	29	„	11	„	56	„	2
„	30	„	13	„	59	„	1
„	31	„	2	„	81	„	1

Het schoonmaken der straten en pleinen van een gedeelte der stad geschiedde evenals vroeger door de dwangarbeiders en de in het openbaar te werk gestelde gevangenen.

Door eenige gevangenen werden gedurende het jaar 45 dozijn stroohoeden gevlochten, die voor f197 van de hand werden gedaan, — voor aankoop van materiaal werd een bedrag van ± f60 uitgegeven. Van het resteerend bedrag komt de helft ten voordeele dier gevangenen.

Tegen 7 disciplinaire straffen in 1906 werden in 1907 27 opgelegd, die allen vielen binnen de bevoegdheid van den voorzitter der gevangeniscommissie.

Bij gelegenheid van den verjaardag van H. M. de Koningin, werd aan 4 gedetineerden kwijtschelding van de nog te ondergane straf verleend.

In de localiteiten van de gevangenis in de Willemstad werden geen veranderingen gebracht.

De meeste gevangenen, 228, werden opgenomen wegens desertie uit den scheepsdienst of wegens het plegen van ongeregeldheden, en 53 wegens wanbetaling van boeten en kosten.

Buitenland.

New-York Herald 16 Sept. 1908.

Baron van Asbeck te New-York.

Baron Henrick van Asbeck, tot voor weinige dagen de gezagvoerder van den Hollandschen kruiser „Gelderland" passeerde gisteren (15 Sept.) door New-York op zijne reis naar den Haag, waarheen hij gaat, om aan zijn Gouvernement uitleg te geven van de internationale verwikkelingen, waarin hij het middelpunt vormde.

Dr. José de Jesús Paúl, venezolaansch minister van Buitenl. Zaken heeft in verband met de plotselinge verwijdering van den Holl. Gezant van Caracas, den heer de Reus, een formeele klacht ingediend bij Holland, dewijl Commandant van Asbeck mailzakken voor de Hollandsche Legatie in Venezolaansche havens achterliet in strijd met de locale bepalingen, en omdat de „Gelderland" verzuimde te schieten bij het naderen van Puerto-Cabello en La Guaira, beide steden met groote havens.

Na het terugroepen van Commandant van Asbeck uit de Caraïbische wateren, werd in Venezuela het gerucht verspreid, dat hij uit de Nederl. Marine ontslagen was wegens zijne weinig correcte houding tegenover Venezuela. Hij is nu overgebracht naar de Kweekschool voor de Marine te Nieuwe Diep, waar hij een grooter salaris zal hebben, dan hij had als stations–commandant in West-Indië, ofschoon zijn rang niet hooger is geworden. Hij zal waarschijnlijk een maand in den Haag doorbrengen, alvorens zijn nieuwen post te betrekken. Zeker zal zijn advies gevraagd worden over de houding door Holland aan te nemen in de Venezolaansche quaestie.

Hij bereikte de quarantaine gister morgen op de „Zulia" van de Red D Line, die Curaçao verliet den 6 Sept. en den volgenden dag La Guayra aandeed. Nadat de Heer de Reus in La Guayra was overgegaan op de „Gelderland", stelde het Holl. Gouvernement een speciaal schip te zijner beschikking, om den diplomaat naar Trinidad te brengen, waar hij zich inscheepte voor Europa, op deze wijze vermijdend, dat hij onaangenaamheden ondervond, daar alle stoomschepen met geregelden dienst, Venezolaansche havens aandoen. Wijl Commandant van Asbeck ook liever verwijderd bleef van Venezolaansche havens, nam hij de „Zulia" daar zijne instructies luidden, zoo spoedig mogelijk in Holland te komen rapporteeren.

(Volgens onze bescheiden meening had Commandant van Asbeck om Venezuela te vermijden juist de Zulia *niet* moeten nemen. *Red. Amigoe*).

Met het oog op de quarantaine–maatregelen in Curaçao, mocht de Zulia aldaar niet aan den wal komen. De Commandant werd door officieren van zijn schip naar boord gebracht, waar weldra ook de Gouverneur der Kolonie en andere Hollandsche officieren verschenen.

Te La Guayra had commandant van Asbeck een onderhoud met Baron von Seckendorff, den Duitschen Gezant in Venezuela, die op het oogenblik belast is met de Hollandsche belangen in dat land. De Gezant was naar La Guayra gegaan, om den zeeman te zien en te hooren, of er uit Holland een of ander nieuws was. Zonder kabel is Venezuela van de beschaafde wereld afgesneden, en als belangrijke zaken aanstaande zijn, weten de diplomaten niet, wat zij doen moeten.

Het is bekend, dat Baron von Seckendorff die tot nog toe alle persoonlijk geschil met Castro heeft weten te vermijden, de meening heeft uitgesproken, dat alvorens Holland eenige eischen kan stellen, het eerst verontschuldigingen moet aanbieden aan Venezuela. Kapitein van Asbeck was in vol uniform, toen hij den gezant ontving. Personen, die tegenwoordig waren verzekeren, dat de ontmoeting niet erg hartelijk was, daar hij het schip verliet, zonder het vertrek der boot af te wachten.

Commandant van Asbeck vertelde aan zijne medepassagiers, het interressante geval, dat ook eens een zijner voorgangers op de „Gelderland" door een Engelsch admiraal beschuldigd werd, dat hij had nagelaten eene Britsche Vloot in de Middellandsche zee te salueeren. Dat was in den tijd, toen de Hollandsche oorlogsboot Oom Paul Kruger van Sierra Leone naar Marseille bracht. De verdediging van den Kapitein was, dat hij te ver verwijderd was, geweest, om de vlaggen te onderscheiden. Deze verontschuldiging werd aangenomen en de zaak had geen verder gevolg.

De stelling van Commandant van Asbeck is, dat, terwijl een oorlogsschip verplicht is te salueeren, als het een vreemde haven binnenloopt waar men kanonnen heeft om het salut te beantwoorden,— deze bepa

ling echter vervalt, als het schip dezelfde haven binnen het jaar gesalueerd heeft. De „Gelderland” nu is 15 maanden in West-Indië gestationeerd geweest en is binnen den tijd van 12 maanden én te Puerto-Cabello én te La Guayra geweest en heeft die havens gesalueerd.

Comm. van Asbeck was niet lang geleden in New-York, toen hij de „Gelderland hier bracht, na deel genomen te hebben aan de zee-parade gedurende de Jamestown-tentoonstelling. Hij deed toen de reis naar Washington en werd door Pres. Roosevelt ontvangen. Gisteren moest hij spoeden, wat hij kon, om van de *Zulia* de *Rotterdam* te halen.

Voor de eerste maal na het weder aandoen van La Guayra, bracht de „Zulia” een schoonen gezondheidspas mede, dewijl er geen nieuwe gevallen van pest zijn gerapporteerd, zelfs niet te Caracas. Dr. James T. Donelly, van New-York, die een speciale studie heeft gemaakt van tropische ziekten, maakte met de Zulia een reis langs de kust en bezocht de pest-hospitalen in Venezuela. Hij maakte voor de N. York Herald het volgende rapport op:

„Na zorgvuldig al de vermoedelijke oorzaken der besmetting in de Venezolaansche havens La Guayra, Maracaibo, Porto Cabello enz. te hebben nagegaan, is het mijn gevoelen, dat de eerste kiemen der ziekte er gebracht zijn uit China en wel door immigranten In de meeste gevallen, had het bubonische type de overhand. 't Is onmogelijk te voorzien, welke richting de ziekte zal nemen en hoever zij zich zal uitstrekken. Als de pest ergens in een land binnenkwam, verspreidde zij zich zeer langzaam; van den tijd harer intrede, tot het verschijnen der eerste locale gevallen, kunnen er maanden verloopen; de langste pericde is 68 dagen.

„Na het uitbreken van een epidemie, komen soms jaren lang nog sporadische gevallen voor. De reizigers, die toegelaten worden, moeten op hunne reis en op de plaats hunner bestemming in observatie blijven tot het einde der incubatie-periode d. i. tien dagen. De schepen, die uit pest-streken komen worden onderscheiden in *besmette, verdachte* en *onverdachte*. 1°) *Besmet* is een schip aan welks boord de pest woedt, of op hetwelk een of meer pestgevallen zijn geconstateerd gedurende de laatste 12 dagen. 2°) *Verdacht* is een schip waarop op het oogenblik van vertrek of gedurende de reis de pest zich vertoont, maar waarop gedurende de laatste twaalf dagen geen nieuw geval is waargenomen. 3°. *Onverdacht* is het schip, dat geen gevallen van pest aan boord heeft, noch vóór het vertrek, noch gedurende de reis, noch op den tijd van zijn aankomst.

„Het Gezondheids-Departement der Ver. Staten in de Zône van het Kanaal van Panamá, neemt buitengewone maatregelen, om de invoering of verspreiding der pest in de Kanaal-Zône tegen te gaan, door het uitroeien van ratten en ander ongedierte, en ik houd het er voor, dat de Ver. Staten niets moeten riskeeren en niet moeten verslappen in het nemen van maatregelen in elk hunner zeehavens, totdat de kennis van het wezen der pest grootelijks vermeerderd is.

Castro op reis.

New-York Herald 16 Sept. 1908.

Valencia 5 Sept. 1908. Met een lange rij van feestdagen, en halve feestdagen,— vermakelijkheden elken namiddag opengesteld voor het volk, muziek en vuurwerk op de Plaza Bolivar iederen avond,— en een lange reeks van uitgezochte ontspanningen door comités en vereenigingen, heeft Valencia de komst van Castro en zijne echtgenoote gevierd. Eene menigte vrienden vergezelde den President.

Het presidentieel plezSiertochtje begon te Caracas. Een extra-trein bracht het gezelschap naar La Guayra. Daar scheepte men zich in op het oorlogsschip *Restaurador*, het vroegere jacht van Gould, de Atalanta. Over zee ging men naar Tucacas, dan per spoor naar Barquisimeto en terug, dan weer per *Restaurador*, naar Porto Cabello en ten slotte per extra-trein naar Valencia. Hoe lang het verblijf hier duren zal, is niet vastgesteld; het ligt er maar aan, of Castro zich verveelt of niet. Verveelt hij zich, dan spoedt hij naar La Victoria. Men zegt, dat een gelijke tocht naar het Oosten, zelfs tot Ciudad Bolivar, wordt voorbereid.

Niemand schijnt met juistheid te weten, wat Castro eigenlijk voor heeft met zich zoo aan zijn volk te laten zien in de tegenwoordige omstandigheden. Men zegt, dat hij weer zoekt bij acclamatie tot President te worden verkozen; maar daar is geen haast bij; want hij heeft nog drie jaar vóór zich. Sommige redenaars laten dat wel doorschemeren in hunne bloemrlijke toespraken waarin zij hem elke denkbare deugd toeschrijven en het luide verzekeren, dat hij en hij alleen waardig is in 1911 aan het hoofd van het Bestuur te staan.

In dat jaar is hij van plan een wereldtentoonstelling te houden ter gedachtenis aan de honderdjarige onafhankelijkheid van de Republiek.

Daar er in den laatsten tijd vele politieke arrestaties hebben plaats gehad, zoo zegt men, dat de President de lang dreigende revolutie wil vóór zijn. Eén feit is in beperkten kring bekend, n.l. dathij zoo even eene zoo groote bestelling gedaan heeft van tarwe als nog nooit in Venezuela is ingevoerd. De spraakmakende gemeente heeft altijd beweerd, dat hij steeds een stalen voorhoofd getoond heeft aan de aanvallende vreemdelingen en het laat zich zeer goed begrijpen, dat na de ondervinding opgedaan in een vroegere blokkade, hij nu voorzorgsmaatregelen neemt tegen eene tweede, met het vooruitzicht, dat een aanval van buiten de Venezolanen vereenigen en aaneen sluiten zal onder zijne leiding.

Het blad van Castro in Caracas „El Constitucional” dat op de staatsdrukkerij wordt uitgegeven, publiceert dagelijks lofredenen over de reis, met het vette opschrift: „De apotheose van den held.” Het spreekt bijna uitsluitend van den onmetelijken vloed van geestdrift, van de glorievolle gevoelsuitingen en van het delirium van het volk in het begroeten van den „onverwonnen veldheer.”

De andere bladen der republiek echoën hetzelfde na.

De vreemdeling echter, die in Valencia vertoeft, vindt ternauwernood een spoor van het delirium waarvan de bladen spreken. Het volk schijnt blij genoeg een reeks van feestdagen te hebben; maar als Castro er is, zien ze niet naar hem om en als zij van hem spreken, is het om te verkleinen.

Het gezelschap kwam hier aan in den laten namiddag. Het station ligt op vrij grooten afstand van de stad. De hoofdstraat naar de Plaza Bolívar is de Avenida Camaruco, een breede straat, die echter maar aan éénen kant geplaveid is.

Bij het station, op een afstand van een mijl van elkander, waren twee eerebogen opgericht met opschriften aan: „Den Grooten veldheer.” Zij waren in steen geschilderd en breed genoeg, om een rijtuig gemakkelijk door te laten, en stonden zóó aan eenen kant van den weg, dat de stroom van karren en andere voertuigen er niet door onderbroken werd. Er was aan 't Station eene menigte, om den president te begroeten; maar zij bleef heelemaal stom, geen enkele „Viva” weerklonk, geen enkel teeken van geestdriftig welkom werd gegeven. Zelfs was er geen gemompel of eenig geroep onder het volk. Men kwam daar samen, ja, men zag Pres. Castro, maar maakte er zich volstrekt niet druk om. Het muziekkorps, dat den President vergezelde, speelde het Venezolaansch volkslied en menige hoed werd toen opgelicht, terwijl de President zenuwachtig liep naar de gereedstaande victoria met koetsier en bediende in livrei.

Toen de koetsier de grijze paarden met zijn zweep een tik gaf, en op een flinken draf de paarden heenijlden, nadat de eerste toespraken waren gehouden, scheen de President verlicht. Een twaalftal rijtuigen volgden alsmede enkele ruiters. Ze trokken in plechtigen optocht onder de twee triomfbogen door. Er was weinig volk in de straten en de meeste voorbijgangers keken eens even op en gingen zonder belangstelling huns weegs. Hij ging recht naar het huis, waar hij eenige dagen denkt door te brengen, terwijl intusschen de woning gemeubileerd wordt, die hij hier gekocht heeft. Deze zal de volgende week worden ingewijd met een groot bal, waarmede Castro denkt alles in de schaduw te stellen, wat tot dusverre op dat gebied in deze streken vertoond is. De meubeleering voor het nieuwe huis werd in de Ver. Staten besteld en werd te Porto Cabello met de laatste Red D boot aangebracht. Er waren op den trein acht wagons voor noodig. Als voorbereiding van dit bal, bracht een Engelsche boot in dezelfde haven aan eene hoeveelheid wijnen die in Frankrijk 31.000 francs kostte.

„Betaalt de President daar ook rechten van?” vroeg ik aan den beambte, die mij die inlichting verschaft had.

„Waarvoor zou het dienen, zijn „geld van de eene hand in de andere te brengen? was het antwoord met een beteekenisvol schouderophalen.

Iedere vertoonbare vlag in de stad is ontvouwd ter eere van Castro. Het stadhuis zag er bizonder vroolijk uit met zijn vlaggen onder elk raam, en zelfs de nauwe straten hadden hunne gewone eentoonigheid afgelegd.

Het concert op de Plaza was de eerste volksdemonstratie. Castro was niet tegenwoordig.

De groote gebeurtenis voor den volgenden dag was een stierenloop, 't welk een publiek vermaak is geheel en al verschillend van een stierengevecht. Eene *corrida* is eigenlijk een wedloop. Het fijne van de zaak is, een stier aan het loopen te krijgen zoo hard als hij kan, hem dan te paard achterna te rennen en den kwast van zijn vliegenden staart te grijpen. Het paard wordt aangezet, zoodat stier, staart en paard een boog vormen. Dan moet men trachten de achterpooten van den stier op zij te trekken, en hem op zijn knieën te doen vallen. Deze sport vereischt een sterken arm en een vasten zit in den zadel; hij is niet zonder gevaar voor de deelnemers.

Er was een groote tribune opgericht, dwars over de straat heen, voor de dames en gasten van de presidentieele partij. Aan deze tribune, versierd met de Venezolaansche kleuren, was veel meer zorg besteed dan aan de eerebogen. Er was ook plaats voor de muziek, die zwaar werk had. Er waren nog andere tribunes opgericht, die er nog al zwakjes uitzagen; maar niettegenstaande hare zwakheid zijn er toch geen ongelukken voorgekomen. Om vijf uur zou de wedloop beginnen. Lang te voren was er achter het lange plankenschot geen voetbreed onbezet; jongens en mannen zaten er boven op en maakten het de achterstaande dames onmogelijk iets te zien.

President Castro reed het terrein binnen vergezeld van negen ruiters. Aan de eene zijde had hij zijn Secretaris-Generaal Dr. R. Garbiras Guzman, vroeger gezant in de Ver. Staten, en Castro's broer Generaal Carmelo Castroen de andere.

De President droeg een Panamáhoed en blauw militair vest tot boven dicht geknoopt, witte broek en hooge laarzen. Hij zat op een aardigen Peruaanschen pony, zwaar en sterk gebouwd, gemskleurig, met lange zwarte manen en een staart tot aan den grond. Zijn stap was met meer dan gewone zorg aangeleerd en een zware zilveren keten rinkelde om zijn nek.

Een Amerikaansche menigte zou zich heesch geschreeuwd hebben voor den man, die het gratis een schouwspel bezorgt, vooral wanneer zijne verschijning het teeken zou zijn van de opening van de spelen; maar geen stem weerklonk om aan te duiden, dat Castro er was.

Deze houding moet niet geheel worden toegeschreven aan een geest van Indiaansche stompzinnigheid, of lusteloosheid, want later kwamen er werkelijke uitingen van geestdrift, doch niet voor Castro.

De muziek hield op met het volkslied en de President met zijne gezellen rangschikten hunne paarden dicht bij de groote tribune. Toen ging het van mond tot mond: De stier komt! en iedereen toonde belangstelling. Over de geplaveide zijde der straat liep een licht gekleurde stier, vervolgd door een zestal ruiters, die hunne vilte hoeden met banden onder hunne kin vastgebonden hadden. De mannen waren stoer en elastiek; hunne paarden beteekenden niet veel.

De eerste stier was in volle vaart, toen hij voorbij de dames-tribune kwam. Een ruiter greep hem bij den staart en spoorde zijn paard. Hij gaf den staart een ruk juist toen hij zich tegenover Castro bevond en trok den stier bijna in een cirkel rond, maar deed hem niet vallen. Het dier kwam tot stilstand en ging onderzoekend rond staan kijken. De andere ruiters kwamen naderbij om den staart te grijpen en weldra zette hij het weer op een loopen. Dat was juist wat men hebben moest; want alleen al loopende kan men hem doen vallen.

(Wordt vervolgd.)

INGEZONDEN MEDEDEELINGEN.

El Petroleo ó Aceite de alumbrar y quemar no es un alimento.

La mejor manera de tomar el aceite de hígado de bacalao es en la forma de emulsión, por ser así más fácilmente absorbido por el estómago; de todas las emulsiones conocidas, la *Emulsión de Scott* es universalmente considerada como la más perfecta y la más eficaz, no solamente por la pureza del aceite y de los demás ingredientes, que se emplean en su elaboración, sino porque *es la única emulsión que no se separa, que no se enrancia, que no contiene substancias que irriten ó inflamen el estómago* y porque en una palabra es el alimento más concentrado y más asimilable que conocen los médicos para combatir todas las formas de debilidad orgánica, para purificar la sangre y como un auxiiiar indispensable para las personas afectadas de tisis, de escrófula, de raquitismo y otras dolencias crónicas.

Como se ha pretendido por algunos industriales recomendar el aceite de petroleo como un sustituto del aceite de hígado de bacalao, debemos advertir por el bien de los mismos enfermos, que el aceite de petroleo es una substancia mineral, que si se usa internamente es expelida íntegra por las evacuaciones intestinales, causando á la larga inflamación de las vías digestivas.

Carece por lo tanto de la propiedad esencial de todo alimento, la de ser asimilable y volverse parte de los tejidos orgánicos y no puede ni remotamente compararse con el aceite de hígado de bacalao, cuya propiedad de nutrir y fortalecer los organismos débiles lo han hecho tan necesario y tan justamente apreciado en todo el mundo.

TIJDTAFEL

van de stoomschepen der „Red D Line” tusschen

NEW-YORK,

PUERTO RICO, VENEZUELA en CURAÇAO.

1908.	Zulia		Marcb.		Zulia	
Vertrekt van New-York	Aug. 22	Aug. 29	Sept. 5	Sept. 12	Sept. 19	Sept 26
Komt aan te La Guaira	29	Sept. 7	12	21	26	Oct: 5
Vertrekt van ,,	31	7	14	21	28	5
Komt aan te Pto. Cabello		8		22		6
Vertrekt van ,,		8		22		6
Komt aan te Curaçao	Sept 1	9	15	23	29	7
Vertrekt van ,,	1	9	15	22	29	7
Komt aan te Maracaibo	2	10	16	24	30	8
Vertrekt van ,,	5	13	19	27	Oct. 4	11
Komt aan te Curaçao	6	14	20	28		12
Vertrekt van ,,	6	14	20	28	4	12
Doet Pto. Cabello aan		15		29		13
Doet LaGuaira aan	7		21		5	
Komt aan te New-York	14	23	28	Oct. 7	12	21

Advertentien.

Drukker:
ALFREDO F SINTIAGO